

Cursus Theologicus

Gormaz, Juan Bautista

Augustae Vindelicorum, 1707

Sect. 5. Solvuntur opposita.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81950](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81950)

250. Dividitur tertio, in scientiam practicam, & speculativam, quarum explicationem unusquisque deducit ex principiis in Logica traditis circa naturam practici, & speculativi. Dividitur 4. in scientiam approbationis, & simplicis notitiæ; quæ variè ab alijs explicantur. Sed clariùs, ac rectiùs juxta Augustinum in hunc modum. Scientia approbationis est scientia visionis, qua Deus videt objectum jam productum, quando hæc scientia conjungitur cum actu divinæ voluntatis approbante, & complacente in existentia illius objecti. Quando verò non conjungitur cum eo voluntatis actu, est simplex notitia. Quæ de causa circa peccatum nulla datur scientia approbationis in Deo. cum non conjungatur cum actu complacente in peccato. Exinde quando dicitur in sacris litteris Deum ignorare peccata, intelligitur non cognoscere peccata per scientiam approbationis.

251. Quapropter Augustinus tom. 8. super illud Ps. 100. *Declinantem à me malignum non cognoscebam*, hæc habet: *Cum declinaret à me malignus, non cognoscebam. Quid est non cognoscebam? non approbavam, non laudavam, non mihi placebat. Cognoscere enim invenimus in Scripturis aliquando dici pro eo quod est placere nobis. Et tom. 4. lib. 2. Quæst. q. 152. Deus dicitur scire, quæ illi placeant: nescire, quæ displicent. Non quia ignorat ea, sed quia non approbat. Dividitur 5. in scientiam propter quid, quæ est scientia effectus per causam immediatam, & in scientiam quia, quæ est scientia de objecto per quodlibet medium connexum cum illo. De quibus omnibus per totum istum Tractatum agemus.*

SECTIO V.

Solvuntur Opposita.

252. Objic. 1. contra primam assertionem. Licet in intellectu divino detur formalitas promptè, & facile operandi, at quia non datur formalitas capacitatis ad difficultatem, non datur habitus; ergo licet detur formalitas applicationis objecti ad intellectum, at quia non est objectiva, sed formaliter vitalis, non erit species; & quamvis detur formalitas virtutis retentivæ illius applicationis ad cognoscenda objecta semel intellecta, quia tamen non datur capacitatis ad oblivionem, non dabitur memoria. Resp. conc. ant. & neg. conseq. Ratio est, quia hæc vox, habitus, instituta solum est ad significandam utramque simul illam formalitatem, neque apud PP. & Concilia est in usu ea uti ad unam solam ex duabus illis exprimendum.

253. Istæ autem voces species intelligibilis, & memoria assumptæ sunt ex usu PP. ad illas perfectiones sine imperfectione explicandas, ut constat ex n. 235. Adeoque harum significatum

rectè possumus in Deo admittere; secus autem significatum habitus, ob rationem datam n. 237. Quin imò Aristoteles 7. *Ethic. c. 1. negans Deo habitus, negat virtutes: & concedit in Deo quid præstantius virtute, eo quod ejus tempore virtus non explicabatur nisi per habitum. Sic enim ait: Nam sicut Bestia neque virtutem est neque virtus; ita neque Dei. Sed hæc præstantius quid virtute: illa diversum quoddam à vitio genus est. Unde si instituta esset vox ad explicandam sine periculo significandi imperfectionem illius facilitatis formalitatem, libenter vocem amplecteremur: sed cum instituta non sit, nobis non licet in re adeo gravi voces immutare: multoque minus uti voce imperfectionem apud Philosophos, & Theologos significante.*

Objic. 2. De constitutivo speciei intelligibilis juxta Aristotelem est, ut simul cum intellectu producat intellectionem, quod Deo repugnat: atque de constitutivo memoriæ, quod sit de re præterita cognoscenda, quod etiam repugnat Deo, cui omnia sunt præsentia, & nihil præteritum: atqui repugnantibus in Deo constitutivis speciei intelligibilis, & memoriæ, repugnant pariter in illo species intelligibilis, & memoria; ergo &c. Resp. dist. maj. de constitutivo speciei, & memoriæ limitatæ conc. illimitatæ neg. maj. & dist. min. neg. conseq. Ratio est, quia illæ perfectiones, quas SS. PP. citati n. 235. vocant speciem intelligibilem, & memoriam, non afferunt ex se ullam limitationem: adeoque excludunt in Deo imperfectionem. Aristoteles autem non negat in Deo has perfectiones sine imperfectione, sed mixtas cum imperfectione. De quibus ipse agebat, ut constat ex n. superiori.

Objic. 3. contra secundam assertionem. Deus tanquam in causa immediata cognoscit omnes creaturas possibiles in divina omnipotentia essentialiter cum illis connexa, atqui cognoscere effectum per causam immediatam illius est discurre, formando demonstrationem propter quid; ergo &c. Confirm. 1. in divina cognitione representante omnipotentiam, ut causam creaturæ, & creaturam, ut effectum omnipotentiae distinguuntur in Deo ratione nostra duæ cognitiones: altera quæ, ut exprimit omnipotentiam, est formaliter cognitio causæ, & non effectus; altera quæ, ut exprimit creaturas, est formaliter cognitio effectus, & non cognitio causæ: sed istæ sufficiunt ad formandum discursum; ergo ratione nostra datur in Deo absque fictione formalis discursus. Confir. 2. ex recentioribus: in Deo dantur istæ cognitiones: si conferam Petro in istis circumstantiis auxilium A, consentiet: modò confero: Petrus consentiet: sed ex his cognitionibus formatur verus discursus ratione subordinationis earum cognitionum quoad denominationem Dei cognoscentis; ergo &c.

Resp.

256. Resp. dist. maj. In divina omnipotentia tamquam in medio objectivo comprehensivè attracto conc. tamquam in medio objectivo imperfectè cognito neg. maj. & dist. min. neg. conf. Ratio est, quia, ut constat an. 238. Ut intellectus discurrat, requiritur, quòd præcedat cognitio medijs objectivi imperfectè attracti per illam cognitionem, quod planè Deo repugnat. Ad primam Confirmationem dist. maj. Est formaliter cognitio causæ, & non effectus, sumpto ly non præcisivè conc. privativè neg. maj. & dist. min. neg. conseq. Ratio est, quia, ut constat ex n. 232. quando ly non effectus, vel, quod idem est, ly sine effectu solùm potest dici præcisivè, si privativè fumatur, fingimus: adeoque adhuc per rationem absque fictione non possumus ex vi illius formalis distinctionis concipere in Deo discursum. Sicuti non possumus concipere, quòd illa cognitio revera non sit sui objecti comprehensiva. Ad secundam Confirmationem conc. maj. & neg. min. Ratio est, quia illæ cognitiones quantumvis distinctæ sint secundum id, quod ad denominationem requirunt, nulla ex illis præsupponi potest, quæ sui objecti verè comprehensiva non sit: adeoque nulla ex illis potest esse discursiva, neque supponit alteram ut rationem formalem illuminativam, sed purè ut terminum objectivum cum objecto connexionis, in quo cognoscit Deus terminum connexionis.

257. Explico solutionem; Ista cognitio, si conferam Petro in istis circumstantijs auxilium A, consentiet, nullam ex intrinsicis suis dicit connexionem cum consensu absolute futuro: cū ex intrinsicis suis nõ exigat, quòd Deus illud auxilium A conferat: neque auxilium A ex intrinsicis suis dicit ullam connexionem cum consensu absolute futuro, cū sit indifferens, & componibile tam cum consensu, quàm cum dissensu: adeoque licet Deus cognoscat comprehensivè primū actum seorsim à secundo, vel secundū seorsim à primo, non exinde cognosceret consensum esse absolute futurū: Connexio autem cum consensu absolute futuro stat in complexo ex utroque actu: at statim atq; datur illud complexum, Deus illud comprehensivè cognoscit, quin præcedat ullus actus vel purè apprehensivus illius complexi, vel imperfectè indicativus, qui sit ratio formalis illuminativa intellectus divini, ut ex ea progrediatur, & efformet discursum: sicuti præcedit in nobis ad discursum efformandum. Unde cū illud complexum respectu nostri ad efformandum discursum præcedat ut cognitum, vel per præviam apprehensionem, vel per cognitionem imperfectam attingentem apprehensivè in præmissis connexionem, & identitatem extremorum inter se, quam identicè attingit per conclusionem, exinde præcedit, ut ratio formalis illuminativa; & cū respectu Dei non præcedat, ut cognitum, sed statim, atque cognoscibile est, comprehensivè illud, & in illo consensum absolute futurum unico intuitu simul cognoscat, non

præcedit respectu Dei illuminativè, sed purè objectivè: adeoque Deus ita cognoscens nequaquam discurret.

Objic. 4. contra tertiam assertionem: si daretur ea divisio scientiæ divinæ quoad denominationem; daretur in Deo una scientia perfectior alia: sed hoc implicat; ergo &c. Probat. min. scientia, qua Deus cognosceret actum bonum creaturæ, diceret quoad denominationem concretum ex scientia, & actu bono, aut illius modalitate: & scientia, qua cognosceret peccatum, diceret quoad denominationem concretum ex scientia, & peccato, aut illius modalitate: sed unum concretum est perfectius alio; ergo &c. Confirm. Veritas unius scientiæ esset perfectior alia, cum veritas consistat in actu, & objecto; est enim conformitas actus cum objecto; ergo & una scientia esset perfectior alia. Resp. neg. maj. ad probat. dist. maj. diceret concretum sumptū scientia pro actu scientifico identificato cum Deo neg. pro actu scientifico, & applicatione creata ipsius ad objectum, quæ cum Deo non identificatur omitto maj. & dist. min. unum concretum est perfectius alio secundum quod dicit pro actu scientifico identificato cū Deo neg. pro applicatione creata omitto min. & neg. conf. Ratio est, quia, sicut speculū non est perfectius, vel imperfectius, licet modò applicetur ad representandum equum, & postea ad representandum hominem: Ita neq; scientia Dei est perfectior, vel imperfectior ex eo, quòd modò applicetur ad representandum actū bonum, & postea ad representandum actum peccaminosum: Tota enim diversitas se habet ex parte terminorum, qui neque identificantur cum speculo, neque ipsum perficiunt: sic etiam in casu nostro tota diversitas se habet ex parte terminorum, qui neque identificantur cum divina cognitione, neq; illam perficiunt. Quinimò tota ea diversitas materialis se habet per accidens ad intrinsicam scientiæ perfectionem, ut statim constabit.

Ad Confirmationem neg. ant. Duplex enim veritas considerari potest in scientia divina: altera quidem transcendentalis, & altera prædicamentalis. Transcendentalis stat in essentia ipsius divinæ cognitionis nunquam potentis representare objectum, nisi ut est in se: & hæc utpote identificata cum Deo non consistit in objecto creato representato. Prædicamentalis stat in collectione ex cognitione, & objecto secundum formale utriusq; partis conformitatem, nõ autem secundum materiale utriusque. Formalis enim conformitas stat in eo, quòd scientia representet objectum, ut illud est in se, & quod illud in se sit, ut representatur à scientia: hic autem conceptus æqualiter convenit divinæ scientiæ, siye representet actum bonum, siye peccaminosum: materiale verò conformitatis scientiæ cum objecto sunt ipsæ entitates representatæ, quarum entitativa inæqualitas per accidens se habet in ordine ad formale conformitatem, seu veritatem. Quemadmodum se habet

ber per accidens, quod unus palmus sit ligneus, & alter argenteus, ne sint omnino æquales in mensura.

260. **Objic. 5.** Ex Thomistis cum Alvarez *diff. 6. de Scientia Dei*: Scientia Dei adæquatè dividitur in naturalem, sive simplicis intelligentiæ, & liberam, sive visionis; ergo nulla est scientia inter utramque media. Probatur ant. S. Thomas secutus antiquiores adæquatè divisit scientiam Dei: atqui solum divisit illam in ea duo membra assignata; ut constat ex 1. P. q. 14. art. 9. & 3. P. q. 1. art. 2. ad 2. & cap. 66. *contra Gentēs*; alijsque in locis; ergo &c. Confirm. ex Gonet *diff. 6. de Scientia Dei art. 5. §. 5. n. 92*: Scientia, quam nos vocamus in media; fundatur in decreto divino actuali prædeterminante; ergo est scientia visionis. Probatur ant. Scientia, quam vocamus media, est libera Deo; ideo enim apud nos vocatur media, quia partim est necessaria; & partim libera, cum de utraq; participet: & ita est inter utramq; media: sed non potest esse libera Deo, nisi fundetur in actuali decreto divino prædeterminante; ergo &c.

261. **Resp. dist. ant.** adæquatè dividitur, si ex defectu vocis institutæ medium per terminorum expositionem comprehendatur jam sub uno extremo ut alteri opposito jam sub altero ut opposito isti conc. si non ita comprehendatur neg. ant. & conseq. ad probationem conc. maj. & dist. min. In ea duo extrema comprehendendo medium per terminorum expositionem jam sub uno; jam sub altero extremo conc. non comprehendendo neg. min. & consi. Ratio est, quia cum tempore D. Thomæ non esset instituta vox ad explicandam scientiam mediam inter illa duo extrema, comprehendebatur in illa divisione jam sub uno extremo; jam sub altero; juxta expositionem unius extremi ut oppositi alteri: adeoque divisio illa tunc erat adæquata; ut constat ex ipso D. Thomæ a n. 248. & latius infra constabit, quando agemus ex professo de scientia media. Sic si non esset instituta vox ad explicandum colorem fuscum, quando color divideretur in album, & nigrum, color fuscus per terminorum expositionem poterat comprehendi jam sub albo; jam sub nigro; juxta Aristotelis, & D. Thomæ doctrinam traditam n. 247. Modò autem cum jam ea vox sit instituta, rectius dividitur scientia sigillatim ea tria membra exponendo.

262. **Ad Confirm. neg. ant.** ad probationem neg. maj. min. & conseq. Major enim est falsa; quia decretum prædeterminans non constituit, sed evertit libertatem; ut infra constabit. Minor etiam est falsa; quia scientia media non est Deo simpliciter necessaria, neque simpliciter libera: sed media inter utramque. Ratio est, quia scientia necessaria habet duo prædicata, nimirum quod non supponit decretum ullum actuale liberum Deo, & quod illius objectum per se non potest aliter esse. Ita se habet scientia Dei, quæ se, suasque perfectiones necessarias

R. P. Gormaz Theolog. Tom. I.

comprehendit; nec nõ possibilia ut talia, omniumque prædicatorum essentialium connexionem; aut repugnantiam. Scientia simpliciter libera habet opposita prædicata: 1. Pendere à decreto Dei liberò actualiter existente. 2. Terminari ad objectum, quod per se potest aliter esse. Scientia media neque habet illa duo priora prædicata, neq; hæc alia duo posteriora, atque adeo neq; est simpliciter necessaria; neq; simpliciter libera. Quia tamen convenit cū scientia simpliciter necessaria in suo primo prædicato, & cum scientia simpliciter libera in prædicato ejus secundo, ea de causa est simpliciter media: Sic homo, quia solum convenit cum leone in ratione animalis, & solum convenit cum angelo in ratione rationalis, neq; est simpliciter leo, neque simpliciter angelus, sed simpliciter medius inter utrumque.

Objic. 6. Scientia necessaria Dei utpote simpliciter infinita cognoscit, quidquid cognoscibile est, & omni modo, quo est cognoscibile; ergo esset imperfectio intellectus divini admittere alias scientias ultra scientiam necessariam; adeoque divisio assignata scientiæ omnino repugnat Deo. **Resp. dist. ant.** & omni modo; quo cognoscibile est pro suo signo; sive pro signo necessariorum conc. pro signo sequenti, sive pro signo contingentium; & liberorum neg. ant. & conseq. Ratio est, quia scientia necessaria, cum sit simpliciter infinita, se extendit ad cognoscendum comprehensive omnia necessaria tam divina actualiter existentia, quam possibilia extra Deum, quæ non repugnant produci. At cum sit essentialiter vera, solum debet ea cognoscere modo, quo cognoscibilia, & affirmabilia sunt: In signo autem necessariorum nequaquam intelligi possunt contingentia, & libera ut actualiter existentia, sed solum ut potentia existere, vel non existere; sive absolute, sive conditionate: adeoque scientia, quæ verè affirmat creaturam absolute extitutam, vel quæ verè existet sub conditione indifferente ad ejus existentiam, vel non existentiam, non est scientia necessaria Deo, sed contingens, aut libera. Ex dictis

Fit primò cum Augustino, Ambrosio, D. Thoma, Chrysostomo, Ex. Doctore lib. 3. de Deo cap. 7. & 3. Part. quest. 10. dub. 5. & cum ferè omnibus Theologis apud Compton *disp. 27. sect. 5.* & apud Terillum *Tract. de Reg. Mor. Part. 2. quest. 66.* contra Celladei, & perpaucos alios in eodem instanti realiter indivisibili dari plura signa prioritatis, & posterioritatis. Ratio est, quia in eodem instanti datur causa actualiter producens effectum; & effectus actualiter productus à causa; atque adeo datur effectus posterior naturæ suæ causæ, & causa prior naturæ suo effectui: Ordo enim prioritatis, & posterioritatis consistit in respectu causæ ad effectum, sive in respectu ad ea, quæ se habent ex parte causæ, vel per se præcedunt causam, & ad ea, quæ

quæ se habent ex parte effectûs, vel per se subsequuntur effectum: atqui talis respectus eiusque extrema in eodem instanti reali, & indivisibili reperiuntur; ergo & signa priora & posteriora in eodem indivisibili instanti reali reperiuntur.

265. Fit 2. non posse in aliquo instanti reali dari libertatē ad operandum, vel non operandū realiter, quin in eodem instanti reali detur signū prius, & posterius. Ratio est, quia in eodē instanti, in quo voluntas liberē operatur, poterat non operari; aliter non esset libera. Etenim si quis dicat voluntatem liberē operantem in instanti B, iam esse determinatam in instanti A, ad operandum in instanti B, quærimus an illa determinatio, quam elicit in instanti A, sit ipsi libera, vel non? Si primum ergo in eodem instanti, in quo voluntas liberē se exercet, datur etiam determinatio, & exercitium liberum voluntatis, quo pro libito suo poterat se non exercere; alioquin non esset exercitium & determinatio libera voluntatis in instanti A. Si secundum, ergo voluntas non se exercet liberē in instanti B, per illam determinationem instantis A: evidens enim est non posse voluntatē denominari liberam per determinationem ipsi non liberam, sed necessariam.

266. Quapropter in eodem instanti, in quo voluntas liberē se exercet, poterat se non exercere pro libito suo: atque adeo in eodem instanti, in quo liberē se exercet, datur actus primus, à quo ita descendit actus secundus, ut posset non esse pro libito voluntatis; ergo datur iste respectus actûs primi ad secundum, atqui actus ille primus est, qui à Philosophis & Theologis significatur per signum prius naturæ: & actus secundus per signum posterius; ergo signa priora, & posteriora negari non possunt in eodem instanti reali, & indivisibili, quin libertas voluntatis negetur. Exinde non bene procedunt, qui in eodem instanti reali indivisibili negant signa, iudicantes prioritatem, & posterioritatem debere cadere supra partem priorem, & posteriorem rei indivisibilis. Non bene quidem; quia res indivisibilis non habet partes, sed capacitatem, ut plures res, quarum una pendeat ab altera, dentur in eodem instanti; atque adeo inter eas datur signum prius, & posterius; Nam res dependens est signum posterius, & ea, à qua in eodem indivisibili instanti pendet, est in eodem indivisibili instanti signum prius. Si enim hæc vocum significata distinguerentur, fortē illatio nostra à nemine negaretur. Quem in sensum S. Maximus in disp. contra Pyrrum apud Joannem Cipariisiorum Dec. 10. cap. 4. ait: *dicere, & non prius distinguere significata verbi nihil aliud est, quam omnino confundere, & obscura relinquare ea, de quibus questio est: quod quidem alienum est ab homine rationis participare.* Hæc Sanctus.

Fit tertio, cum eisdem Auctoribus citatis n. 264. in eadem Dei æternitate admittenda etiam esse signa priora, & posteriora. Ratio ex dictis facilis est; quia Deus in sua æternitate liberē vult, & non vult: & ita ab æterno vult habere mundum, ut potuisset ab æterno liberē nolle existentiam mundi: ergo voluntas, quæ deficere non potuit, est signum prius, & denominatio volendi, quæ pro libito Dei potuit deficere, est signum posterius. Confirm. Omnia ea requisita, quæ se habent ex parte actûs primi, sunt pro signo priori ad actum secundum, atqui ex parte voluntatis divinæ dantur plura requisita, ut in actu primo proximo libera constituatur; ergo &c. Probatur min. Ut Deus constituatur proximē liber in actu primo ad decernendum efficaciter præmium propter merita, vel poenam propter peccata, necesse est, ut præcedat ex parte Dei scientia meritorum, vel peccatorum, aut absoluta, aut saltem conditionata pendens quoad denominationem à consensu, vel absoluto, vel conditionato: etenim juxta firmissima scholæ nostræ principia, ideo Deus cognoscit operationes hominis liberas exituras, quia homo se determinat, & non e contra; & sic de alijs, ut per totum istum tractatum latē constabit. Sic etiam decretum indifferens applicativum omnipotentiae ad utrumque libertatis extremum est in signo priori ad decretum prædefinitivū cum uno libertatis extremo connexum, ut suo loco videbimus; ergo &c.

Obijc. ultimo contra illationes nostras, 268. Figmentum ingeniorum est, quod unum indivisibile instans temporis expandatur in decem, aut viginti signa naturæ priora, & posteriora, præterita, & futura; ergo chimerica prorsus sunt talia signa naturæ. Probatur ant. In puncto realiter indivisibili non est hic, & ibi, supra & infra, non solum realiter, sed neque ordine naturæ; ergo neque instanti reali indivisibili erit antē, & post, nec realiter, nec ordine naturæ. Resp. neg. ant. ad probationem dist. ant. non est hic, & ibi ordine naturæ correspondens diversis partibus ejusdem indivisibilis puncti conc. correspondens diversis entibus, vel realiter, vel objectivē coordinatis, & coëxistentibus eidem indivisibili puncto neg. ant. & conseq.

Ratio est, quia licet non possit dari correspondentia coordinata correspondens partibus ejusdem puncti indivisibilis, cum indivisibile punctum partes non habeat: at potest dari hic, & ibi naturæ correspondens causæ, & effectui existentibus in eodem indivisibili puncto, & in eodem indivisibili instanti; cum in instanti, & puncto indivisibili possit causā liberē producere, & producat suum effectum; ut patet in Angelo, & anima rationali. Quod ipse Adversarius in memor sui in hac ipsa quæstione, §. 2. admittit, docens Christum, & Angelos Beatos, qui perfectā cognitione præditi sunt

in uno eodemque instanti considerare, deliberare, & operari posse: atque adeo admittit diversa signa naturæ in instanti, in quo liberè operantur. Neque in re adeo certa licet longius immorari: tot enim dari possunt signa priora, & posteriora in uno, eodemque instanti reali indivisibili, quot causalitates subordinatæ in illo instanti exercentur. Quin imò &

ipsi adversarii admittunt præfinitionem inimpedibilem præcedentem scientiam mediam, quæ intendat consensum liberum per auxilium eligendum post prælucientiam scientiæ mediæ: atque adeo apud ipsos electio, & volitio determinati auxilij est in signo posteriori ad præfinitionem inimpedibilem. Sic secum ipsis pugnant cum adeo manifesta inconsequentia.

DISPUTATIO V.

DE OBJECTO, ET PERFECTIONIBUS DIVINÆ SCIENTIÆ IN COMMUNI.

270. Duplex est objectum: alterum materiale; & alterum formale. Materiale est illud, circa quod tendit actus, quæ de causa Thomistæ vocant illud objectum primarium. Alij verò pure terminativum. Formale est illud, quod movet ad attingendum materiale: Quæ de causa vocant illud Thomistæ objectum primarium; alij verò specificativum, & motivum. Unde si objectum, circa quod tendit actus, moveat ad sui attingentiam, erit simul materiale, & formale: Sic actus, quo amo divinam Bonitatem propter se, attingit divinam Bonitatem, tantum objectum materiale; & formale. Si objectum formale physice moveat producendo actum per se ipsum, vel per speciem ab ipso missam, dicitur objectum formale physice motivum. Quando nullum physicum præstat influxum, sed est solum objectiva ratio ipsius actus, quam nempe redderet intelligens interrogatus; cui præster assensum, dicitur objectum formale intentionaliter motivum. Sic quia Deus ideo intelligit potius esse quam non esse Deitatem, & Trinitatem suam, quia verè ita est, hanc ipsam rationem reddere postulanti potest; adeoque ea ipsa intrinseca veritas est objectum formale intentionaliter motivum divinæ cognitionis. Quando verò ita est ratio objectiva, ut verum sit per illam tolli indifferentiam, quam intellectus habebat, ut denominaretur ita cognoscens, dicitur objectum formale intentionaliter determinativum. Sic dicimus quasi à priori: Ideo Deus actu cognoscit peccatum, quia est peccatum: non est autem ideo peccatum, quia præcisè cognoscitur à Deo. Si autem non determinet indifferentiam, manet in ratione objecti formalis intentionaliter motivi pure terminativi. Ceterum cum cognitio in Deo producta non sit, neque habeat indifferentiam, ut producat, sed solum ut applicetur, vel non applicetur objecto contingenti, ratione suæ contingentia; ut existat, vel non existat, ea de causa objectum, quod contingens non sit, non potest esse determinativum divinæ scientiæ.

SECTIO I.

De objecto materiali, & formali divinæ scientiæ.

271. A Ssero 1. Deus se ipsum, & omnia, quæ in eo sunt, propriè, & comprehensivè cognoscere. P. Gormaz Theolog. Tom. I.

scit: adeoque omnia prædicata divina sunt objectum materiale divinæ scientiæ. Ita omnes Catholici cum D. Thom. hic art. 3. Probat. 1. ex 1. ad Cor. 2. dicente: *Spiritus omnia scrutatur, etiam profunda Dei.* Ad Hebr. 4. *Omnia sunt nuda, & aperta oculis ejus;* ergo &c. Confirm. 1. Quia valde ignorans foret Deus, si objectum omnium pulcherrimum ignoraret, & non cognosceret omnia, quæ in ipso sunt; ergo &c. Confirm. 2. Deus utpote summè felix, fruitur summo bono, cumque ipse sit summum bonum, fruitur se ipso; sed frui nequit summo bono, si illud non cognoscat; ergo &c. Confirm. 3. Si Deus se ipsum plenè non cognosceret, nihil perfectè cognosceret; etenim cum omnia cognoscibilia connectantur cum Deo; incognito Deo nequeunt perfectè cognosci: Sed Deus omnia cognoscibilia perfectè cognoscit; ergo &c.

Probat. 2. Ostendendo simul eam cognitionem Dei esse sui comprehensivam, neque posse dari cognitionem comprehensivam Dei, quæ divina non sit: Illa enim est cognitio comprehensiva objecti, quæ totam ipsius objecti intrinsecam cognoscibilitatem exæquat: sed talis est cognitio, qua Deus se cognoscit: secus autem ulla cognitio creata; ergo &c. Major patet, quia si cognitio est ita plena, ut totam intrinsecam objecti cognoscibilitatem exæquet, tanta est cognitio in esse cognitionis, quantum est objectum merito perfectionis suæ in esse cognoscibilis, in quo stat ratio cognitionis comprehensivæ: Min. verò probatur. Deus utpote summè cognoscitivus non potest esse magis cognoscibilis, quam est cognoscitivus: cum etiam ut intrinsece summè perfectus, nequeat esse merito sui minus cognoscitivus, quam sit cognoscibilis; ergo cognitio, qua Deus se cognoscit, eaque sola est ita plena, ut totam sui objecti cognoscibilitatem exæquet: atque adeo ita est comprehensiva, ut cognitio non divina non possit esse Dei comprehensiva.

Confirmatur & explicatur hæc ratio unumquodque Ens merito sui est cognoscibile secundum eam omnem virtutem, quam in se habet, sive in ordine ad cognoscendum, sive ad producendum, sive ad exigendum: adeoque ens limitatum, quod non solum est potens cognoscere limitatè, sed etiam potens producere, & exigere, v. g. Homo, non potest esse merito sui